

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

12. juuni 2018*

Eelotsusetaotlus – Kaubamärgid – Kaubamärgi registreerimisest keeldumise või selle kehtetuks tunnistamise absoluutsed põhjused – Tähis, mis koosneb ainult kauba kujust – Mõiste „kuju“ – Värvus – Paiknemine kauba teataval osal – Direktiiv 2008/95/EÜ – Artikkel 2 – Artikli 3 lõike 1 punkti e alapunkt iii

Kohtuasjas C-163/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel rechtbank Den Haag'i (Haagi kohus, Madalmaad) 9. märtsi 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 21. märtsil 2016, menetluses

Christian Louboutin,

Christian Louboutin SAS

versus

Van Haren Schoenen BV,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident A. Tizzano, kodade presidendid L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, C. G. Fernlund ja C. Vajda, kohtunikud E. Juhász (ettekandja), J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe ja C. Lycourgos,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 6. aprilli 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- C. Louboutin, esindaja: *avocat* T. van Innis,
- Christian Louboutin SAS, esindaja: *advocaat* J. Hofhuis,
- Van Haren Schoenen BV, esindajad: *advocaat* W.J.G. Maas, *advocaat* M.R. Rijks, *advocaat* E. T. Bergsma ja *advocaat* M. van Gerwen,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze, M. Hellmann ja J. Techert,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

- Prantsuse valitsus, esindaja: D. Segoin,
- Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér, G. Koós ja E. E. Sebestyén,
- Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ja T. Rendas,
- Soome valitsus, esindaja: J. Heliskoski,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindajad: N. Saunders, Z. Lavery ja D. Robertson,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J. Samnadda, T. Scharf ja F. Wilman,

olles 22. juuni 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

arvestades 12. oktoobri 2017. aasta kohtumäärust menetluse suulise osa uuendamise kohta ja 14. novembri 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 6. veebruari 2018. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi täiendava ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiivi 2008/95/EÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT 2008, L 299, lk 25) artikli 3 lõike 1 punkti e alapunkti iii tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, milles Christian Louboutin ja Christian Louboutin SAS (edaspidi koos „Christian Louboutin“) on Van Haren Schoenen BV (edaspidi „Van Haren“) vastu esitanud õiguste rikkumise hagi seetõttu, et viimane turustab jalatseid, mis väidatavalt kahjustavad C. Louboutinile kuuluvat kaubamärki.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2008/95 artiklis 2 „Tähised, millest kaubamärk võib koosneda“ on nähtud ette:
„Kaubamärgi võivad moodustada mis tahes tähised, mida on võimalik graafiliselt esitada, eelkõige sõnad, sealhulgas isikunimed, kujutised, tähed, numbrid või kaupade või nende pakendi kuju, kui selliste tähiste põhjal on võimalik eristada ühe ettevõtja kaupu või teenuseid teiste ettevõtjate omadest.“
- 4 Direktiivi artiklis 3 „Kaubamärgi andmisest keeldumise või kaubamärgi tühistamiseks tunnistamise põhjused“ on sätestatud:
„1. Järgmisi ei registreerita kaubamärgina ja kui nad on registreeritud, võib need tühistamiseks tunnistada:
[...]
e) tähiseid, mis koosnevad ainult:
i) kujust, mis tuleneb kaupade enda olemusest;

- ii) kaupade kujust, mis on vajalik tehnilise tulemuse saavutamiseks;
- iii) kujust, mis annab kaubale märkimisväärse väärtuse;

[...]“

Intellektuaalomandi Beneluxi konventsioon (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused)

- 5 Intellektuaalomandi Beneluxi konventsioon (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused), millele kirjutasid 25. veebruaril 2005 Haagis alla Belgia Kuningriik, Luksemburgi Suurhertsogiriik ja Madalmaade Kuningriik, sätestab artiklis 2.1 „Tähised, millest Beneluxi kaubamärk võib koosneda“:

„1. Üksikkaubamärgi võivad moodustada nimi, kujutis, jäljend, pitser, kirjatäht, number, kauba või pakendi kuju ning mis tahes muu tähis, mida on võimalik graafiliselt esitada ja mis eristab ettevõtja kaupu või teenuseid.

2. Samas ei või kaubamärki moodustada tähis, mis koosneb ainult kujust, mis tuleneb kaupade enda olemusest, või kujust, mis annab kaubale märkimisväärse väärtuse või mis on vajalik tehnilise tulemuse saavutamiseks.

[...]“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 6 Christian Louboutin disainib ja toodab jalatseid.
- 7 C. Louboutin esitas 28. detsembril 2009 Beneluxi intellektuaalomandi büroole Beneluxi kaubamärgi registreerimise taotluse, mille alusel kanti 6. jaanuaril 2010 kaubamärk numbriga 0874489 registrisse 15. juuni 1957. aasta märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkuleppe (uuesti läbivaadatud ja parandatud kujul) klassi 25 kuuluvate kaupade jaoks, mis vastavad järgmisele kirjeldusele: „jalatsid (v.a ortopeedilised jalatsid)“ (edaspidi „vaidlusalune kaubamärk“).

8 Kõnealune kaubamärk on kujutatud järgmiselt:

- 9 Registreerimistaotluses on vaidlusalust kaubamärki kirjeldatud järgmiselt: „kaubamärk koosneb punasest värvusest (Pantone 18-1663TP), mida kasutatakse kujutisele vastaval jalatsitallal (jalatsi kontuur ei ole kaubamärgi osa, vaid selle eesmärk on näidata kaubamärgi paiknemist)“.
- 10 Vaidlusaluse kaubamärgi registreeringut kohandati 10. aprillil 2013 nii, et kaubamärgi kaitset piirati ainult kaupadele „kõrge kontsaga kingad (v.a ortopeedilised jalatsid)“.
- 11 Van Haren, kes peab Madalmaades jaekaubanduse kingapoode, müüs 2012. aastal kõrge kontsaga kingi, mille tald oli punast värvi.
- 12 Christian Louboutin esitas 27. mail 2013 rechtbank Den Haagile (Haagi kohus, Madalmaad) nõude tuvastada, et Van Haren on rikkunud vaidlusalusest kaubamärgist tulenevaid õigusi. Nimetatud kohus tegi 17. juulil 2013 tagaseljaotsuse, millega Christian Louboutini nõuded osaliselt rahuldati.
- 13 Van Haren kaebas nimetatud otsuse edasi eelotsusetaotluse esitanud kohtusse, rechtbank Den Haag (Haagi kohus), väites Beneluxi konventsiooni artikli 2.1 lõike 2 alusel, et vaidlusalune kaubamärk on kehtetu. Van Haren leidis, et vaidlusalune kaubamärk on kahemõõtmeline kujutismärk, nimelt punast värvi pind.
- 14 Rechtbank Den Haag (Haagi kohus) asub kõigepealt seisukohale, et võttes arvesse graafilist kujutist ja vaidlusaluse kaubamärgi kirjeldust, on punane värvus jalatsitallaga lahutamatult seotud, mistõttu seda kaubamärki ei saa käsitada pelgalt kahemõõtmelise kujutismärgina. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul ei lükka seda hinnangut ümber kaubamärgi kirjelduses märgitud asjaolu, et „jalatsi kontuur ei ole kaubamärgi osa“. See täpsustus hoopis kinnitab eelnimetatud hinnangut, seda enam, et vastava kirjelduse kohaselt on vaidlusaluse kaubamärgi graafilisel kujutisel esitatud jalatsi kontuuri eesmärk näidata kaubamärgi paiknemist, mitte taandada seda kahemõõtmeliseks kaubamärgiks.
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõdeb seejärel, et 2012. aasta sügisel „identifitseeris märkimisväärne osa Beneluxis kõrge kontsaga naistekingade tarbijatest [Christian Louboutini] jalatseid sellelt tootjalt pärinevana ja seega eristas neid teistelt ettevõtjatelt [pärinevatest] kõrge kontsaga kingadest“, mistõttu nimetatud kuupäeva seisuga tajuti vaidlusalust kaubamärki kõnealuste kaupadega seoses kaubamärgina.

- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab veel, et punane tald annab Christian Louboutini turustatavatele jalatsitele märkimisväärse väärtuse, sest nimetatud värvus on nende jalatsite välimuse üks osa ja see mängib ostuotsust tehes olulist rolli. Sellega seoses osutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kõigepealt kasutas Christian Louboutin kingataldadel punast värvust esteetilistel põhjustel, hiljem aga on ta seda käsitanud päritolutähisena ja kasutanud kaubamärgina.
- 17 Lõpuks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuna vaidlusalune kaubamärk koosneb värvusest, mis paikneb jalatsitallal, mis langeb seetõttu kokku asjaomase kauba ühe elemendiga, siis tekib küsimus, kas direktiivi 2008/95 artikli 3 lõike 1 punkti e alapunktis iii sätestatud erand on sellele kaubamärgile kohaldatav. Sellega seoses tekib tal küsimus, kas mõiste „kuju“ selle sätte tähenduses piirdub üksnes vastava kauba ruumiliste tunnustega, nagu kontuur, mõõtmed ja maht, või hõlmab kõnealune mõiste ka kauba muid, mitteruumilisi tunnuseid.
- 18 Kõigil neil asjaoludel otsustas rechtbank Den Haag (Haagi kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas mõiste „kuju“ direktiivi [2008/95] artikli 3 lõike 1 punkti e alapunkti iii tähenduses ([selle direktiivi] saksa-, inglisi- ja prantsuskeelses versioonis vastavalt: *Form*, *shape* ja *forme*) piirdub kauba ruumiliste tunnustega, nagu kauba kontuur, mõõtmed ja maht (väljendatud kolmemõõtmeliselt), või hõlmab viidatud sätte ka kauba muid tunnuseid (mis ei ole ruumilised), nagu värvus?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 19 Oma küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2008/95 artikli 3 lõike 1 punkti e alapunkti iii tuleb tõlgendada nii, et tähis, mille moodustab kõrge kontsaga kinga tallal kasutatud värvus nagu see, millega on tegemist põhikohtuasjas, koosneb üksnes „kujust“ selle sätte tähenduses.
- 20 Sellega seoses tuleb märkida, et kuna direktiivis 2008/95 puudub mõiste „kuju“ määratlus, tuleb selle sõna tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramisel vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale lähtuda selle tähendusest argikeeles, võttes arvesse ka sõna kasutamise konteksti ja nende sätete eesmärgi, milles see mõiste sisaldub (vt analoogia alusel 3. septembri 2014. aasta kohtuotsus Deckmyn ja Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, punkt 19).
- 21 Nagu Euroopa Komisjon on rõhutanud, tuleb mõistet „kuju“ seoses kaubamärgiõigusega tavaliselt mõista kui joonte või kontuuride kogumit, mis piiritlevad asjaomast kaupa ruumis.
- 22 Direktiivist 2008/95, Euroopa Kohtu praktikast ega selle sõna tavapärasest tähendusest ei nähtu, et värvus kui selline võib ruumiliselt piiritlematult olla kuju.
- 23 Siiski tekib küsimus, kas asjaolu, et teatavat kindlaksmääratud värvust kasutatakse paigutatuna asjaomase kauba konkreetsele kohale, tähendab, et asjaomane tähis koosneb direktiivi 2008/95 artikli 3 lõike 1 punkti e alapunkti iii tähenduses kujust.
- 24 Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi värvuse piiritlemisel ruumis on kauba või selle osa kujul teatav roll, ei ole siiski alust leida, et tähis koosneb asjaomases kujust, kui kaubamärgi registreerimise eesmärk ei ole kaitsta seda, vaid teatava värvuse kasutamist paigutatuna asjaomase kauba konkreetsele kohale.
- 25 Nagu Saksamaa, Prantsuse ja Ühendkuningriigi valitsus ning komisjon on märkinud, ei hõlma vaidlusalune kaubamärk kõrge kontsaga kinga talla konkreetset kuju, kuna kaubamärgi kirjelduses on otsesõnu märgitud, et jalatsi kontuur ei ole kaubamärgi osa, vaid sellega soovitakse üksnes näidata registreeringuga hõlmatud punase värvuse paiknemist.

- 26 Igal juhul ei saa tähist, millega on tegemist põhikohtuasjas, käsitada nii, et see koosneb „ainult“ kujust, kui – nagu käesolevas asjas – selle tähise peamine ese on rahvusvaheliselt tunnustatud värvimääratluskoodi abil kindlaks määratud konkreetne värvus.
- 27 Arvestades eespool esitatud kaalutlusi, tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 2008/95 artikli 3 lõike 1 punkti e alapunkti iii tuleb tõlgendada nii, et tähis, mille moodustab kõrge kontsaga kinga tallal kasutatud värvus nagu see, millega on tegemist põhikohtuasjas, ei koosne üksnes „kujust“ selle sätte tähenduses.

Kohtukulud

- 28 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiivi 2008/95/EÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 3 lõike 1 punkti e alapunkti iii tuleb tõlgendada nii, et tähis, mille moodustab kõrge kontsaga kinga tallal kasutatud värvus nagu see, millega on tegemist põhikohtuasjas, ei koosne üksnes „kujust“ selle sätte tähenduses.

Allkirjad